

Препорака CM/Рес(2016)4¹
од Комитетот на министри до земјите-членки
за заштита на новинарството и безбедност на новинарите и другите медиумски актери

*(Усвоена од Комитетот на министри на 13 април 2016 година
на 1253-иот состанок на Замениците министри)*

1. Алармантно е и неприфатливо новинарите и другите медиумски актери ширум Европа сè повеќе да се предмет на закани, малтретирање, надзор, заплашување, произволно лишење од слобода, физички напад, тортура и дури убивани поради нивната истражувачка работа, нивните мислења и известувања, посебно кога нивната работа се фокусира на погрешна употреба на моќ, корупција, повреди на човековите права, кривични активности, тероризам и фундаментализам. Овие злоупотреби и кривични дела во голем обем се документирани во официјални извештаи објавени од медиуми, невладини организации и бранители на човековите права.
2. Новинарите и другите медиумски актери често се конкретно таргетирани поради нивниот род, родов идентитет, сексуална определба, етнички идентитет, припадност кон малцинство, религија или други конкретни карактеристики кои може да ги изложат на дискриминација и опасност во текот на работата. Жените новинарки и други медиумски актерки-жени се соочуваат со специфични родово-базирани опасности, вклучително сексистичко, мисагонистичко и деградирачко злоупотребување; закани; заплашувања; малтретирање и сексуална агресија и насилство. Овие повреди во растечки број се случуваат онлајн. Има потреба од итни, цврсти и системски одговори.
3. Злоупотребите и кривичите дела опишани погоре, кои во пракса се сторувани и од државни и од не-државни актери, имаат сериозен ефект на одвраќање врз слободата на изразување, онака како што е заштитена со членот 10 од Европската конвенција за човекови права (ЕТС бр. 5, „Конвенцијата“), вклучително и врз можноста за пристап до информации, врз улогата на новинарите и другите медиумски актери како јавни чувари и врз отворена и силна јавна дебата, а сè од погоре наведеното е неопходно во едно демократско општество. Честопати се соочуваат со недоволни напори од државните власти да се доведат сторителите пред лицето на правдата, што пак води до култура на неказниот и дополнително предизвикува закани и насилство, и ја поткопува вербата на јавноста во владеенето на правото.
4. Оваа алармантна ситуација не е исклучиво лимитирана на професионалните новинари и другите традиционални медиумски актери. Како што прифаќаат Европскиот суд за човекови права и други меѓувладини тела, вклучително и Обединетите нации во својот План на активности за безбедност на новинарите и прашањето за неказниот, и Комитетот за човекови права во својот општ коментар бр. 34, дефиницијата за медиумски актери се прошири како резултат на новите форми на медиуми во дигиталната ера. Така, тука се вклучени и други кои придонесуваат кон јавни дебати и кои вршат новинарски активности или имаат улога на јавни чувари.
5. Со оглед на степенот и сериозноста на заканите и нападите врз новинарите и другите медиумски актери во Европа и нивните штетни влијанија врз функционирањето на демократското општество, потребни се далекусежни мерки на меѓународно и домашно ниво со цел да се зајакне заштитата на новинарството и безбедноста на новинарите и другите медиумски актери, и да се искорени неказнувањето. Меѓународната заедница постојано ја истакнува потребата од поефективна имплементација на постојните меѓународни и регионални стандарди и подобрена усогласеност со постојните механизми и иницијативи за мониторинг. Заштитата на новинарите и другите медиумски актери и борбата против неказнувањето на сторителите на кривични дека против нив се наметнуваат како политички приоритет кај земјите-членки на Советот на Европа, како што е наведено во

¹ При усвојувањето на оваа препорака, Постојаниот претставник на Руската федерација посочи дека, во согласност со членот 10 став 2в од Правилата за состаноци на Замениците министри, го задржува правото неговата влада да се усогласи или не со препораката, во делот што се однесува на други медиумски актери.

Декларацијата на Комитетот на министри за заштита на новинарството и безбедност на новинарите и другите медиумски актери.

6. Со цел да се креира и обезбеди поволно опкружување за слободата на изразување загарантирана со членот 10 од Конвенцијата, државите мора да исполнат низа позитивни обврски идентификувани со релевантните пресуди на Европскиот суд за човекови права и наведени во принципите кои се во прилог на оваа препорака. Таквите обврски треба да ги исполнат извршните, правните и судските гранки на владите, како и другите државни власти, вклучително и агенциите кои се задолжени за зачувување на јавниот ред и мир и националната безбедност, на сите нивоа – федерално, национално, регионално и локално.

7. Во смисла на членот 15.6 од Статутот на Советот на Европа (ЕТС бр. 1), Комитетот на министри препорачува владите на земјите-членки:

- i. да ги имплементираат, како итна мерка и низ сите гранки на државните власти, насоките наведени во прилог на оваа препорака, земајќи ги предвид наведените принципи;
- ii. да ги разгледаат релевантните домашни закони и праксата и да ги ревидираат, согласно потребите, за да се обезбеди нивна усогласеност со обврските на државите во рамки на Европската конвенција за човекови права;
- iii. да ги промовираат целите на оваа препорака на национално ниво и да се вклучат и да соработуваат со сите заинтересирани страни со цел остварување на тие цели.

Прилог кон Препораката CM/Rec(2016)4

I. Водич

Овој водич е креиран за да одговори на многу честиот предизвик за обезбедување ефективна заштита на новинарството и безбедноста на новинарите и другите медиумски актери, што неопходно бара кохерентни, комплементарни стратегии од земјите-членки. Се базира на принципите наведени во овој прилог, кои претставуваат интегрален дел од оваа препорака. Овој водич е организиран во четири столба: превенција, заштита, судско гонење (вклучително и конкретен фокус на неказнувањето) и промоција на информации, едукација и подигање на свеста. За секој столб, се даваат детални насоки за земјите-членки како да ги исполнат своите релевантни обврски, комбинирајќи правни, административни и практични мерки.

Превенција

1. Земјите-членки треба, во согласност со нивните уставни и правни традиции, да обезбедат независност на медиумите и заштита на плурализмот во медиумите, вклучително и независност и оддржливост на медиумите од јавниот сервис и медиумите во заедниците, кои се круцијални елементи за поволно опкружување за слободата на изразување.

2. Земјите-членки треба да стават во примена јасна правна рамка што ќе им овозможи на новинарите и другите медиумски актери да придонесат кон ефективна и јавна дебата без страв. Таквата рамка треба да е одраз на принципите наведени во овој прилог и со тоа да гарантира пристап на јавноста до информации, приватност и заштита на податоци, доверливост и безбедност на комуникациите и заштита на новинарските извори и укажувачите. Правната рамка, заедно со одредби од кривичен закон кои се однесуваат на заштита на физичикот и морален интегритет на едно лице, треба да се имплементираат на ефективен начин, преку административни механизми и со препознавање на конкретни улоги на новинарите и другите медиумски актери во едно демократско општество. Правната рамка и нејзината имплементација треба да гарантираат ефективна заштита на жените новинарки и другите медиумски актерки-жени од родово-базирани опасности во текот на нивната работа. Посебно внимание треба да се посвети на важноста соодветни закони за работни односи и вработување да ги штитат новинарите и другите медиумски актери од произволно отпуштање или одмаздување, и од небезбедни услови за работа кои може да ги изложат на несоодветни притисоци со цел да се одречат од прифатената новинарска етика и стандарди.

3. Оваа правна рамка треба да биде предмет на независен, практичен преглед со кој ќе се осигура дека заштитните механизми за примена на правото на слобода на изразување се сеопфатни и ефективни во пракса и дека легислативата е поткрепена со ефикасна машинерија за спроведување. По првичниот, брз преглед, треба да се прават дополнителни ревизии во редовни временски интервали. Ревизиите на законите и праксите треба да ја оценат усогласеноста на правната рамка и нејзината примена со применливите европски и меѓународни стандарди за човекови права, вклучително и релевантните позитивни обврски на државите, и да содржат препораки засновани на клучните наоди. Овие ревизии треба да опфатат постојна и нацрт легислатива, вклучително и

легислатива за тероризам, екстремизам и национална безбедност, и секоја друга легислатива која влијае врз правото на слобода на изразување на новинарите и другите медиумски актери, и било кои други права кои се суштински за обезбедување на ефективна примена на нивното право на слобода на изразување.

4. Ваквите ревизии треба да се спроведат од едно или повеќе соодветни, нови или постојни тела кои имаат валидни мандати и поддршка од доволно ресурси. Домашните власти се охрабруваат да воспостават поволни услови за таквите ревизии, овозможувајќи детална јавна проверка и изработка на препораки од страна на организации и експерти кои функционираат независно од владини, политички, верски, комерцијални и други партиски влијанија. Тело или тела за ревизија може да бидат национална комисија за човекови права, омбудсман и/или друго независно тело или тела воспоставани за конкретните цели опишани погоре. Се препорачува телото/а за ревизија да имаат јасно овластување да собираат, примаат и користат информации од секој извор и да имаат одобрен оптимален пристап до документи и службени лица ширум гранките на државните власти. Процесот на ревизија треба да биде транспарентен и да вклучува јавни сослушувања, да овозможува целосно и активно учество на граѓанското општество, вклучително и претставници на новинарски организации, медиуми и други чинители.

5. Треба да има одредба за извештаите од ревизиите формално да се доставуваат до релевантните државни власти, поконкретно до министерствата, и да се бара навремен одговор од тие власти, вклучително корективни или други последователни активности на наодите и препораките од ревизиите, онаму каде што е тоа применливо. Наодите и препораките од ревизиите треба да се канализираат системски преку тековни известувања, мониторинг и практики за споделување информации во Советот на Европа, како на пример Комитетот на министри, Парламентарното собрание и Комесарот за човекови права. Тие може да бидат достапни и за слични примени од страна на други меѓувладини организации, како Комитетот на ОН за човекови права, Универзалниот периодичен преглед на Советот на ОН за човекови права, УНЕСКО, Високиот комесар на ОН за човекови права и Претставникот за слобода на медиумите на Организацијата за безбедност и соработка во Европа (ОБСЕ).

6. Како дел од ревидирањето на законите и практиките, земјите-членки кои имаат закони за клевета треба да се осигураат дека тие закони вклучуваат заштитни механизми за слободата на изразување кои се во согласност со европските и меѓународните стандарди за човекови права, вклучително и одбрана на вистината/јавниот интерес/правичниот коментар и заштитни механизми за погрешната употреба и злоупотребата, во согласност со Европската конвенција за човекови права и принципот на пропорционалност, онака како што е развиен во рамки на релевантните пресуди на Европскиот суд за човекови права. Дополнително, со оглед на ефектот на одвраќање што легислативата која криминализира одредени видови изразување го има врз слободата на изразување и јавната дебата, државите треба да применуваат ограничување при примената на таквата легислатива, онаму каде што ја има. Државите, во таа насока, треба да ги води Европскиот суд за човекови права, кој смета дека изрекувањето затворска казна за прекршок кон медиуми е единствено дозволиво во исклучителни услови, посебно кога други основни права се сериозно засегнати, на пример, во случај на говор на омраза или поттикнување на насилство. Таквата легислатива треба да биде предмет на слично критичко испитување во контекст на ревидирање на законите и практиките.

7. Земјите-членки треба да ги разјаснат правните основи за видео надзор од државите и преслушување на податоци од комуникации и процедуралните заштитни механизми против погрешната употреба и злоупотребата, како што е можноста за ревидирање од страна на компетентни судски власти, навремени процеси и известување корисници. Земјите-членки треба да осигураат ефективна работа на механизмите за надгледување за следење комуникации од страна на државата, за да се обезбеди транспарентност и одговорност за обемот и природата на таквите практики. Спектарот чинители треба да биде застапен во таквите тела за следење, вклучително и новинари и нивните организации и правни и технички експерти.

Заштита

8. Легислативата што криминализира насилство против новинари треба да биде надополнета со машинерија за спроведување на правото и механизми за обештетување за жртви (и нивните семејства) кои се ефективни во пракса. Јасни и соодветни одредби треба да се донесуваат за ефективни судски налози и форми на претпазливост за привремена заштита на оние кои се соочуваат со закани од насилство.

9. Државните власти имаат должност да спречат или поттиснат прекршоци против индивидуи кога знаат, или би требало да знаат за постоењето на реален и директен ризик по животот и физичкиот интегритет на овие индивидуи од кривични дела од трети страни, и да преземат мерки во

рамки на обемот на нивните овластувања кои, судејќи разумно, може да се очекуваат за да се избегне ризик. За да се постигне тоа, земјите-членки треба да преземат превентивни оперативни мерки, како на пример, обезбедување полициска заштита, посебно кога се бара од страна на новинари и други медиумски актери, или доброволна евакуација на безбедно место. Таквите мерки треба да бидат ефективни и навремени и креирани така што ќе ги земат предвид родово-базираните опасности со кои се соочуваат жените новинарки и другите медиумски актерки жени.

10. Земјите-членки треба да охрабрат основање, и да поддржат функционирање на рани-предупредувачки и брзи механизми, како на пример посебни телефонски линии, онлајн платформи или 24-часовни контакт места за итни случаи, од страна на медиумски организации или граѓанско општество, за да се осигура дека новинарите и другите медиумски актери имаат директен пристап до мерки за заштита кога се под закана. Доколку основани и водени од државата, таквите механизми треба да бидат предмет на значителен надзор од граѓанското општество и да гарантираат заштита за укажувачите и изворите кои сакаат да останат анонимни. Земјите-членки се поттикнуваат целосно да ја поддржат и да соработуваат со платформата на Советот на Европа за промовирање заштита на новинарството и безбедност на новинарите и со тоа да помогнат во зајакнување на капацитетот на телата на Советот на Европа да предупредуваат и ефикасно да одговорат на закани и насилство против новинари и други медиумски актери.

11. Во сите случаи на лишување од слобода на новинари и други медиумски актери од страна на полицијата или други службеници за спроведување на законите, мора да се следат одредени процедурални гаранции со цел да се спречи незаконско притворање или лошо третирање. Таквите процедурални гаранции мора да вклучуваат: право да се информираат трети страни по нивен избор, или да бидат информирани, за нивното лишување од слобода, нивната локација или било какви трансфери; правото на пристап до адвокат; правото на пристап до доктор; правото да се предизвика законитоста на притворот пред суд. Лицата кои се уапсени или задржани во врска со сторување прекршок мора да бидат навремено изведени пред судија, и имаат право на судење во разумни временски рамки или на ослободување додека чекаат судење, во согласност со членот 5 од Конвенцијата (право на слобода и безбедност).

12. Земјите-членки се поттикнуваат да развијат протоколи и програми за обука за сите државни власти кои се одговорни за исполнување на обврските на државите во однос на заштитата на новинарите и другите медиумски актери. Таквите протоколи треба да се прилагодат на природата и мандатот на предметниот персонал во државните агенции, како што се на пример, судии, обвинители, полициски службеници, воен персонал, управители во затвори, службеници за имиграција и други државни власти, онаму каде што се таквите протоколи применливи. Протоколите и програмите за обука треба да се користат за да се осигура дека персоналот од сите државни агенции е целосно свесен за релевантните обврски на државата во рамки на меѓународното право за човекови права и хуманитарното право и реалните импликации на таквите одредби за секоја агенција. Протоколите и програмите за обука треба да содржат информации за важната улога која ја имаат новинарите и другите медиумски актери во едно демократско општество и родово-специфичните прашања.

13. Земјите-членки мора внимателно да се осигураат дека легислативата и санкциите не се применуваат на дискриминаторски и произволен начин против новинари и други медиумски актери. Тие треба исто така да ги земат предвид потребната легислатива и/или други мерки за заштита од површна, вознемирувачка или злонамерна употреба на законот и правните процедури за заплашување и замолчување на новинари и други медиумски актери. Земјите-членки треба да применуваат слична грижа за да се осигураат дека административните мерки како што се регистрација, акредитација и шеми за оданочување не се користат за да се малтретираат новинарите и другите медиумски актери, или за да се попречи нивната можност ефикасно да придонесуваат кон јавна дебата.

14. Земјите-членки треба да ја земат предвид специфичната природа и демократска вредност на улогата која ја имаат новинарите и другите медиумски актери во конкретни контексти, како на пример во време на криза, во време на избори, на јавни демонстрации и во зони каде што има конфликти. Посебно во овие контексти важно е властите за спроведување на законите да ја почитуваат улогата на новинарите и другите медиумски актери кои известуваат од демонстрации и други настани. Картички од медиумите или заедниците на кои припаѓаат, релевантна акредитација или новинарска ознака треба да бидат прифатени од државните власти како новинарски акредитиви, и каде што не е возможно новинарите или другите медиумски актери да располагаат со професионална документација, државните власти треба да ги вложат сите можни напори за да го потврдат нивниот статус. Дијалог помеѓу државните власти и новинарските организации е сè повеќе охрабруван со цел да се избегне несогласување или судир помеѓу полицијата и припадниците на медиумите.

15. Државните службеници и јавни фигури не треба да го потценуваат или напаѓаат интегритетот на новинарите и другите медиумски актери, на пример, врз основа на нивниот род или етничка припадност, или да ги обвинуваат за ширење пропаганда, и со тоа да ја загрозат нивната безбедност. Ниту пак треба да бараат, изнудуваат или прават притисок со примена на насилство, закани, парични казни или предизвикување или други мерки, врз новинарите и другите медиумски актери со цел тие да отстапуваат од прифатените новинарски стандарди и професионална етика со учество во ширење пропаганда или дезинформации. Државните службеници и јавните фигури треба јавно и едногласно да ги осудат сите степени на закана и насилство против новинари и други медиумски актери, без разлика на изворот на тие закани и чинови на насилство.

16. Земјите-членки треба да охрабруваат медиумски организации, истовремено неповредувајќи ја нивната уредничка или оперативна независност, со цел да ги исполнат нивните институционални одговорности кон новинарите и другите медиумски актери кои работат за нив – кои се вработени на плата, имаат фриленсерски договор или се во друг капацитет. Тука може да се вклучи усвојувањето интерни насоки и процедури за распределба на новинари и други медиумски актери на тешки или опасни задачи, на пример во зони каде има конфликти. Таквата распределба треба да биде доброволна и информирана. Институционалните одговорности исто така вклучуваат обезбедување соодветни информации за новинарите и другите медиумски актери, вклучително и ризиците, и потребна обука за сите прашања на сигурност, дигитална безбедност и приватност, како и обезбедување животно, здравствено и патничко осигурување како дел од сеопфатниот и правичен пакет услови за работа. Ваквите институционални одговорности дополнително вклучуваат одредби за правна поддршка и застапување и советување по трауми доживевани по поврат од задачи, онаму каде што е тоа применливо.

Судско гонење

17. Императив е секој кој бил вклучен во убиства, напади или лошо третирање на новинари и други медиумски актери да биде изведен пред правдата. Истрагите во такви кривични дела и судското гонење на оние одговорни за тоа мора да исполнуваат одреден број општи барања. Кога оние одговорни за таквите кривични дела не се изведени пред правдата, се јавува култура на неказнување, што повикува посебен тек на активности.

Општи барања

18. Истрагите во убиства, напади и лошо третирање мора да бидат ефективни и со тоа да ги почитуваат суштинските барања за адекватност, темелност, непристрасност и независност, навременост и набљудување од јавноста.

19. Истрагите мора да бидат ефикасни во смисла да може да доведат до поставување факти, како и идентификација и евентуално, доколку е тоа соодветно, казнување на одговорните. Властите мора да ги преземат сите разумни чекори за собирање на сите докази кои се однесуваат на инцидентот. Заклучоците од истрагата мора да се базираат на темелна, објективна и непристрасна анализа на сите релевантни елементи, вклучително и утврдување дали има поврзаност помеѓу законите и насилството врз новинарите и другите медиумски актери и вршењето новинарски активности или придонесување на слични начини кон јавна дебата. Државните власти исто така имаат обврска да истражуваат за постоењето на можен линк помеѓу расистички ставови и чинови на насилство. Исто така треба да се истражува и релевантноста на родово-поврзаните прашања.

20. За една истрага да биде ефикасна, лицата кои се одговорни и кои ја спроведуваат истрагата треба да бидат независни и непристрасни, во смисла на законите и во пракса. Секое лице или институција кое е посочено на било кој начин во еден случај мора да биде исклучено од секаква улога за негово истражување. Уште повеќе, истрагите треба да се спроведуваат од специјализирани, наменски единици од релевантни државни власти каде на службениците им е овозможена соодветна обука во областа на меѓународните норми и заштитни механизми за човековите права. Истрагите мора да бидат ефикасни со цел да се задржи довербата на јавноста во одржувањето на владеењето на правото од страна на властите, да се спречи секаква појава на судир со или толеранција на незаконски сторувања и, во оние случаи кои вклучуваат државни агенти или тела, да се осигура нивна одговорност за појава на смртни случаи во рамки на нивниот обем на задолженија. Истрагите треба исто така да се предмет на набљудување од страна на јавноста, и во секој случај следниот во низата на фамилијата на жртвата мора да биде вклучен во процедурата до степен неопходен за заштита на неговите или нејзините легитимни интереси.

21. Земјите-членки имаат обврска да ги преземат сите неопходни чекори да ги доведат сторителите на кривични дела против новинари и други медиумски актери пред правдата, без разлика дали се државни чинители или не. Истрагите и судските гонења треба да ги земат предвид сите

различни – актуелни и можни – улоги во ваквите кривични дела, како на пример автори, поттикнувачи, сторители и соучесници, и кривичната одговорност која резултира од секоја од наведените улоги.

22. Земјите-членки имаат обврска да обезбедат интегритет на судските постапки; тие мора да гарантираат независност и непристрасност на судството. Мора исто така да овозможат безбедност на судии, обвинители, адвокати и сведоци кои биле вклучени во судските постапки за кривични дела сторени против новинари и други медиумски актери.

23. Земјите-членки мора да се осигураат дека ефикасните и соодветни лекови им се достапни на жртвите и, онаму каде што е тоа применливо, за нивните семејства, вклучително правни лекови, паричен надомест, медицински и психолошки третман, релокација и засолниште. Лековите треба да ги земат предвид културолошките, етничките, верските родово-поврзани и други аспекти. Тековна или судска постапка за кривично дело што се очекува да почне не треба да ја исклучи можноста жртвите да бараат граѓански лекови.

Неказливост

24. Кога обвинителите за кривични дела против новинари и други медиумски актери не се активирани или се попречени на разни начини, се креираат неприфатливи доцнења во спроведувањето на правдата, кои го отвораат патот на неказливоста на оние одговорни за кривичните дела. Така, кога еден државен агент е обвинет за кривични дела кои вклучуваат лошо третирање, од исклучителна важност е кривичните постапки и казнувањето да не застаруваат временски. Со цел да се задржи вербата на јавноста во правниот систем, мерки како што се одобрување амнестија или помилување не треба да се предвидуваат или прифаќаат без убедливи причини. Законот треба да овозможи примена на дополнителни или тешки казни за јавни службеници кои, поради невнимание, соучество или планирање, постапуваат на начин што спречува или попречува истрага, судско гонење или казна за одговорните за кривични дела против новинари или други медиумски актери на сметка на нивната работа или придонес кон јавна дебата.

25. Кога истрагите и судските постапки не резултираат со изведување пред правда на сторителите на убиства на новинари и други медиумски актери или други сериозни кривични дела против нив, земјите-членки може да ја разгледаат можноста за воспоставување специјални судски или несудски испитувања на посебни случаи, или независни специјализирани тела за спроведување такви истраги на тековна основа. Второто може да има посебно овластување и да вклучува учество или водење од страна на почитувани медиумски и/или фигури од граѓанското општество, со цел унапредување на процесот на наоѓање факти, без предрасуди за одговорноста на државните органи за прогон и истрага кои треба да ги изведат сторителите пред правдата.

26. Земјите-членки треба да ја подобрат соработката и размената на информации, експертиза и најдобри практики со други држави секој пат кога кривичните дела против новинари и други медиумски актери вклучуваат меѓугранични или онлајн димензии, предмет на заштитните механизми за правата на приватност, заштита на податоци и пресумпција на невиност.

27. Земјите-членки треба проактивно и енергично да се стремат кон приоритетите за заштита на новинарите и другите медиумски актери, во борбата против неказливоста на сите релевантни регионални и меѓународни, меѓувладини форуми и, уште поопшто, во нивната надворешна политика и надворешни односи. Ова треба да вклучува целосна соработка со иницијативи за собирање информации, подигање на свеста и други координирани од меѓународни и регионални меѓувладини организации кои се посветени на безбедност на новинарите и други медиумски актери, посебно периодични процеси за известување од страна на државата, на пример Комитетот на ОН за човекови права, како дел од Универзалниот периодичен преглед на Советот на ОН за човекови права и Генералниот директор на УНЕСКО за активностите преземени за превенција на неказливост на сторителите и статусот на на судските испитувања за секое убиство на новинари осудено од УНЕСКО. Тука исто така се вклучени и улогите и одговорностите на земјите-членки во надзорот на спроведување на пресудите од Европскиот суд за човекови права од страна на Комитетот на министри на Советот на Европа и давање навремени и целосни одговори на ад-хок барања од страна на Комесарот за човекови права на Советот на Европа и Претставникот на ОБСЕ за слобода на медиумите.

Промовирање информации, едукација и подигање на свеста

28. Земјите-членки треба да промовираат превод (на локален јазик и на јазиците на малцинствата во земјата) и најширока можна распространетост на оваа препорака, како и подигање на свеста за нејзината содржина во најразлични јавно достапни материјали. Стратегии за информирање и подигање на свеста треба да вклучуваат конкретни кампањи креирани да ги истакнат јавно

достапните опции овозможени од меѓународните денови како Светскиот ден на слобода на медиумите (3 мај), Меѓународниот ден за прекинување на неказноста за кривични дела против новинри (2 ноември) и Меѓународниот ден за правото да се знае (28 септември). Земјите-членки треба целосно да соработуваат со иницијативи за собирање информации, подигање на свеста и други иницијативи координирани од страна на меѓународни и регионални меѓувладини организации кои се бават со заштита на новинарите и другите медиумски актери. Така, тие треба проактивно да ги истакнуваат, онаму каде што е тоа применливо, родово-специфичните прашања и прашањата кои засегаат недозволиви основи за дискриминација.

29. Земјите-членки треба да ги охрабрат релевантните тела да ѝ дадат важност на оваа препорака – и материјалите за едукација на темите кои таа ги опфаќа, вклучително и родово-специфичните прашања – во програми за обука во новинарски школи и како дел од континуираното образование за новинари и иницијативни за медиумска и информатичка писменост.

30. Земјите-членки треба да развијат партнерство со граѓанското општество и медиумите со цел промоција на најдобрите практики за заштита на новинарите и другите медиумски актери и за борба против неказноста. Ова треба да вклучува ставање во примена на принципите на отворена влада и отворена правда и усвојување конструктивен и респонсивен став на граѓанското општество и медиумите кои известуваат за закани и насилство против новинари и други медиумски актери, истакнувајќи ги родово-специфичните и други прашања, онаму каде што е тоа применливо. Исто така треба да вклучува соработка во објавувањето и едуцирањето за релевантни теми и стандарди.

II. Принципи

Оваа препорака, вклучително и водичот за нејзина имплементација, се базираат на обемни принципи водени од Европската конвенција за човекови права и релевантните пресуди и одлуки на Европскиот суд за човекови права. Релевантна селекција од овие принципи се наведени и ставени во контекст во ставовите подолу. Принципите се групирани во следните категории: слобода на изразување; поволно опкружување; сигурност, безбедност, заштита; придонес кон јавна дебата и ефект на одвркање.

Слобода на изразување

1. Правото на слобода на изразување, онака како што е наведено во членот 10 од Европската конвенција за човекови права, членот 19 од Универзалната декларација за човекови права, членот 19 од Меѓународната конвенција за граѓански и политички права и други меѓународни и регионални инструменти, е основно човеково право кое сите го уживаат, офлајн и онлајн, без дискриминација. Тоа е комплексно право, кое во себе го содржи правото да се има мислење и правото да се бара, прима и споделува информации и идеи од секаков вид без мешање и без разлика на границите.

2. Правото на слобода на изразување и информирање, како што се гарантира со членот 10 од Конвенцијата, претставува една од суштинските основи на едно демократско општество и еден од основните услови за негово унапредување и за развој на секоја индивидуа. Слободата на изразување е применлива не само на „информации“ и „идеи“ кои се поволни за примање и кои се сметаат за ненавредливи или како индиферентни, туку и оние кои навредуваат, шокираат или ја вознемируваат државата или било кој дел на населението. На овој начин, слободата на изразување помага за здрава јавна дебата, што е уште еден предуслов за демократско општество карактеризирано од плурализам, толеранција и широкоумност. Секое мешање во правото на слобода на изразување на новинарите и другите медиумски актери има општествени реперкусии бидејќи е истовремено мешање во правото на другите да примаат информации и идеи и мешање во јавната дебата.

3. Примената на правото на слобода на изразување со себе носи должности и одговорности, како што се наведени во членот 10, став 2. Во контекст на новинарството, релевантни должности и одговорности се смета дека се постапувањето во добра волја со цел да се обезбедат точни и проверени информации, во согласност со новинарската етика.

4. Додека правото на слобода на изразување не е апсолутно, мешањето во ова право е единствено дозволено доколку е пропишано со закон, доколку се стреми кон една од легитимните цели наведени во членот 10, став 2 од Конвенцијата, е неопходно во едно демократско општество – што посочува дека одговара на социјална потреба во пораст – и е пропорционално на легитимните цели кон кои се стреми. Тие цели се: национална безбедност, територијален интегритет или јавна безбедност, превенција на нереди или кривични дела, заштита на здравјето и моралот, заштита на угледот или правата на други, спречување на откривање информации добиени во доверба и задржување на авторитетот и непристрасноста на судството.

5. Дополнително, некои видови говор на омраза што поттикнуваат насилство или омраза спаѓаат под членот 17 од Конвенцијата (забрана на злоупотреба на правата) и за нив нема заштита бидејќи нивна цел е да се уништат некои од правата и слободите наведени во Конвенцијата.
6. Сите човекови права се универзални, неделливи, меѓусебно зависни и поврзани и има важен реципрочитет помеѓу правото на слобода на изразување и другите човекови права, како што се правата на слободна мисла, совест и религија, правото на слобода на собирање и здружување и правото на глас на слободни и фер избори.
7. Меѓу другите човекови права поврзани со темата безбедност на новинари и други медиумски актери и борбата против неказнивост се и: право на живот (член 2), забрана на мачење (член 3), право на слобода и безбедност (член 5), право на правично судска постапка (член 6), нема казна без закон (член 7), право на почитување на приватниот и семејниот живот (член 8) и право на реална жалба (член 13).
8. Конвенцијата е жив инструмент кој треба да се толкува во смисла на денешните улоги и на начин кој обезбедува сите права кои ги гарантира Конвенцијата да не се само теоретски или илузорни, туку практични и ефективни, и во смисла на суштината на тие права и на достапите лекови во случај на нивна повреда.
9. Тековните технолошки развои го трансформираа традиционалното медиумско опкружување, како што е меѓу другото опишано во CM/Rec(2011)7 за новиот поим за медиуми, што води до нови концепти за медиуми и нови сфаќања за медиумскиот екосистем во развој. Напредоците во информатичките и комуникациските технологии им олеснија на сè поголемиот број опсежни и разновидни актери за нивно учество во јавна дебата. Како последица, Европскиот суд за човекови права постојано прифаќа дека индивидуите, организациите на граѓанското општество, укажувачите и академиците, дополнително на професионалните новинари и медиуми, може да дадат вреден придонес кон јавната дебата, со што имаат слична или иста улога со онаа традиционалната на институционализираните медиуми и професионални новинари.
10. Комитетот на ОН за човекови права слично изјавил дека „новинарството е функција која ја делат широк спектар актери, вклучително и репортери и аналитичари во редовен работен однос, како и блогери и други кои се занимаваат со форми на само-објавување во печатена форма, на интернет или друго“. Генералното собрание на ОН исто така прифаќа дека „новинарството во континуитет се развива и вклучува влезни информации од медиумски институции, приватни лица и спектар на организации кои бараат, примаат и споделуваат информации и идеи од секаков вид, онлајн и офлајн... со што придонесуваат кон формирање на јавна дебата“. Според Планот на активности на ОН за заштита на новинари и прашањето на неказнивост „заштитата на новинарите не треба да биде ограничена на оние кои формално се сметаат за новинари, но треба да опфаќа и други, меѓу кои медиумски работници од заедницата и граѓани новинари, и други кои може да ги користат медиумите како средство за допирање до нивната публика“.
11. Обврската на државите да овозможат ефективна примена на човековите права не вклучува само негативни обврски за немешање, туку и позитивни обврски за обезбедување на тие права на сите кои се во нивна јурисдикција.
12. Отворената, ефективна примена на слободата на изразување може да бара разни позитивни мерки за заштита, дури и во сферата на односи меѓу индивидуи. Ваквите позитивни обврски меѓу другото вклучуваат: да се креира поволно опкружување за учество на сите во јавна дебата и да се овозможи изразување идеи и мислења без страв; да се стави во примена ефективен систем на заштита на автори и новинари; да се овозможи заштита од физичко насилство и заплашување; да се заштити животот; да се истражуваат фаталните исходи; и должност да се спречи тортура и лошо однесување.

Охрабрувачко опкружување

13. Поволното или охрабрувачко опкружување за слободата за изразување има низа основни карактеристики кои заедно креираат услови во кои слободата на изразување и информирање и силната јавна дебата може да просперираат. Правото да се примаат информации го опфаќа правото на пристап до информации. Јавноста има право да прима информации и идеи од јавен интерес, кои новинарите и другите медиумски актери имаат задача да ги споделуваат. Собирањето информации е суштински подготвителен чекор во новинарството и наследен, заштитен дел од слободата на печатот. Учесството на новинари и други медиумски актери во јавна дебата на прашања од легитимен јавен интерес не треба да се обесхрабрува, на пример со мерки кои го отежнуваат пристапот до информации или со произволни рестрикции, кои може да станат форма на индиректна цензура.

14. Медиумскиот екосистем е формиран од меѓусебната поврзаност на правни, политички, социо-културолошки, економски, технолошки и други влијанија и неговата виталност е клучна за обезбедување охрабрувачко опкружување за слободата на изразување и информирање во едно демократско општество. Една од карактеристиките на медиумскиот екосистем е дека индивидуите стануваат се поохрабени како резултат на новите технологии кои ја олеснуваат можноста за нивно учество во јавна дебата. Друга карактеристика на медиумскиот екосистем е дека онлајн посредниците може да имаат функција на влијателни чувари во однос на јавната дебата што се води на нивните приватни мрежи, на пример социјалните медиумите. Мора да се потсетиме дека онлајн посредниците се индиректно обврзани да го почитуваат правото на слобода на изразување на нивните корисници и другите човекови права.

15. Медиумскиот плурализам и различноста во медиумската содржина се суштински за функционирање на едно демократско општество и се последица на основното право на слобода на изразување и информирање, онака како што е загарантирано со членот 10 од Конвенцијата. Државите имаат позитивна обврска да гарантираат плурализам во медиумскиот сектор, што повлекува овозможување да се слушнат различни гласови, па дури и оние критичарските. Независните регулаторни тела за медиуми може да играат важна улога во одржувањето на слободата на медиумите и плурализмот и државите треба да ја штитат нивната независност. Усвојувањето и ефективната примена на регулатива за медиумска сопственост исто така игра важна улога во таа насока. Таквата регулатива треба да обезбеди транспарентност на медиумската сопственост и да спречи концентрација бидејќи е тоа му штети на плурализмот. Регулацијата треба да се однесува на теми како индиректна и меѓу-медиумска сопственост, и соодветни рестрикции во медиумската сопственост на лица кои се носители на јавна функција.

16. Во текот на нивната работа, новинарите и другите медиумски актери често се соочуваат со специфични ризици, опасности и дискриминација врз основа на нивниот род, родов идентитет, сексуална ориентација, раса, боја, јазик, религија, политичко или друго мислење, национално или социјално потекло, припадност на малцинство, имотен, роден или друг статус. Уште повеќе, потрагата по одредени стории и известувањето за одредени теми (како на пример осетливи политички, верски, економски и социјални прашања, како оние на погрешната употреба на моќ, корупција и кривични активности) може исто така да ги изложат новинарите и другите медиумски актери на закани, напади, злоупотреба и малтретирање од страна на државни и/или недржавни актери. Недржавните актери може, на пример, да бидат терористички или криминални групи. Таквите специфични ситуации треба да се земат предвид при овозможувањето ефективни превентивни или заштитни мерки.

17. Жените новинарки и другите медиумски актерки-жени се соочуваат со специфични, родово-базирани опасности во текот на нивната работа, како на пример закани, (сексуална) агресија и насилство на таргетиран начини, во контекст на сексуално насилство поврзано со мафија или сексуална злоупотреба додека се во притвор. Таквите опасности често се составени од различни фактори, на пример недоволно известување, недоволно документирање, недостаток од пристап до правдата, социјални бариери и ограничувања кои се однесуваат на родово-базираното насилство, меѓу кои стигматизацијата, недостатокот од прифаќање на сериозноста на проблемот и дискриминаторските ставови од екстремистички делови на општеството. Потребен е системски, родово-сензитивен пристап за превенција и борба против овие специфични опасности, како и борба против социјалните обичаи, практики, родови стереотипи, предрасуди и дискриминација кои се во основата на таквите опасности. Примарна одговорност за развивање такви стратегии имаат државните власти, но медиумите, граѓанското општество и корпорациите исто така играат важна улога: родово-специфичната перспектива треба да биде централна карактеристика на сите мерки и програми кои се однесуваат на заштита на новинари и други медиумски актери и борба против неказниоста.

18. Имањето можност да се применува правото на слобода на изразување без страв укажува на тоа дека најмалку сигурноста, безбедноста и заштитата се ефективно загарантирани во пракса за сите, посебно за новинарите и другите медиумски актери, и дека се очекува тие да придонесат кон јавна дебата без страв и без потреба да се менува нивното однесување. Стравот може да расте поради онлајн малтретирање, закани и кибер напади и друго нелегално однесување, како тролање, кибер демнење и хакирање на електронска пошта и кориснички профили на социјалните медиуми, електронска меморија, веб страни и мобилни телефони или други уреди. Онлајн малтретирањето, заканите, злоупотребата и повредите на дигиталната безбедност често целат на жени новинарки и други медиумски актерки-жени, што повикува на родово-специфични одговори. Но, заканите и насилството не се единствените извори на страв. Стравот исто така може да биде резултат од (закана или разумно очекување на) спектар на правни, политички, социо-културолошки и економски притисоци, кои може да се влошат во време на економски кризи и финансиски ограничувања.

19. Заканите и заплашувањата насочени кон новинари и други медиумски актери често може да се сметаат за индикатори или сигнали на предупредување на пошироки или ескалирачки закани кон слободата на изразување во едно општество. Како такви, посочуваат кон поопшто влошување на состојбата со човековите права, демократијата и владеењето на правото.

Сигурност, безбедност, заштита

20. Државата мора да гарантира сигурност и физички интегритет на сите во нејзина јурисдикција и ова не само што повлекува негативна обврска за воздржување од намерно или незаконско одземање живот, туку и позитивна обврска да се преземат соодветни чекори за заштита на животите на оние во нејзина јурисдикција. Оваа позитивна обврска има суштински и процедурални димензии.

21. Суштинската димензија вклучува примарна обврска на државата да го обезбеди правото на живот со ставање во примена на ефективни одредби во кривичниот закон кои ќе одвркаат од сторување прекршоци против индивидуи, поткрепени со машинерија за спроведување на законот со цел спречување, поттиснување и казнување за прекршоци на таквите одредби. Во соодветни услови, ова исто така важи и за позитивната обврска на властите да преземат превентивни оперативни мерки за заштита на индивидуи чии животи се изложени на ризик од кривични дела од друга индивидуа. Имајќи ги предвид потешкотиите во креирањето политики во модерните општества, непредвидливоста на човековото однесување и оперативните избори кои треба да се прават во смисла на приоритети и ресурси, обемот на позитивната обврска мора да се протолкува на начин кој не наметнува невозможен или непропорционален товар на властите. Сепак, властите треба да посветат внимание на ранливата позиција во која се наоѓаат новинарите кои известуваат за политички осетливи теми наспроти оние кои се на моќни позиции.

22. Нерегулираното и произволно постапување од страна на државните агенти е некомпатибилно со ефективно почитување на човековите права. Ова значи дека, иако овластени во рамки на домашното право, креирањето политики, вклучително и политиките за јавни демонстрации, мора доволно да биде регулирано со таквата политика во рамки на систем на соодветни и ефективни заштитни механизми против произволноста и злоупотребата на сила и дури против инцидент што може да се избегне. Ова укажува на потребата да се земе предвид не само постапувањето на државните агенти за спроведување на законот кои реално користат сила, туку и сите други околности, вклучително и планирање и контрола на постапки кои се во разгледување. Правната и административна рамка треба да ги дефинира ограничувачките околности во кои службениците за спроведување на законот може да користат сила и огнено оружје, во насока на изработените меѓународни стандарди на оваа тема. Во таа смисла, потребна е јасна низа на команди, заедно со јасни насоки и критериуми; конкретни обуки за човекови права може да помогнат во формулирањето на таквите насоки и критериуми. Со секој случај, неспорните тешкотии наследени во борбата против криминал не може да го оправдаат ограничувањето на слободата во смисла на физичкиот интегритет на индивидуите и членот 3 од Конвенцијата кој не им дозволува на властите да го мерат физичкиот интегритет на индивидуата наспроти целта за зачувување на јавниот ред и мир.

23. Процедуралната димензија вклучува позитивна обврска на државата да врши ефективни, независни и навремени истраги во наводни незаконски убиства или лоши однесувања, дали од страна на државни или недржавни чинители, во насока на судско гонење на сторителите на такви кривични дела и нивно изведување пред правдата. Членот 13 од Конвенцијата исто така бара од државите да се осигураат дека ефективен лек е достапен секојпат кога некое од суштинските права од Конвенцијата е повредено.

24. Отсуството на такви ефективни мерки отвора место за постоење на култура на неказниност, што води до толеранција на злоупотерби и кривични дела против новинари и други медиумски актери. Кога има мали или нема воопшто изгледи за судско гонење, сторителите на таквите злоупотреби и кривични дела не се плашат од казнување. Ова води до дополнително страдање од страна на жртвите и може да води до повторување на злоупотребите и кривичните дела.

25. Државата има обврска да гарантира суштинска слобода на сите кои се во нејзина јурисдикција и во таа насока мора да се осигура дека новинарите и другите медиумски актери не се предмет на произволни апсења, незаконски притвор или присилно исчезнување.

26. Државата не треба прекумерно да го ограничи слободното движење на новинарите и другите медиумски актери, вклучително и прекуграничното движење и пристап до одредени реони, зони каде има конфликти, локации и форуми, онаму каде што е тоа применливо, бидејќи таквата мобилност и пристап се важни за собирање вести и информации.

27. Ефективноста на еден систем за заштита може да биде под влијание и на контекстуални фактори, како на пример во кризи или конфликтни ситуации, каде има зголемени ризици за безбедност и независност на новинарите и другите медиумски актери, и каде што државните власти може да искушат потешкотии во вршењето *de facto* контрола на територијата. Дополнително, релевантните обврски на државата се применуваат *mutatis mutandis* на такви специфични контексти, кои постојано се предмет на меѓународното право за човекови права и меѓународното хуманитарно право.

28. Овозможувањето безбедност и сигурност на новинари и други медиумски актери е предуслов за овозможување нивно ефективно учество во јавна дебата. Продолжувањето на заплашувањето, заканите и насилството против новинари и други медиумски актери, заедно со неуспехот да се изведат пред правда сторителите на такви прекршоци, произведуваат страв и имаат ефект на одвраќање врз слободата на изразување и јавната дебата. Државите имаат позитивна обврска да ги заштитат новинарите и другите медиумски актери од заплашување, закани и насилство без разлика од каде тие доаѓаат, дали се владини, судски, верски, економски или кривични.

Придонес кон јавна дебата

29. Новинарите и другите медиумски актери имаат суштински придонес кон јавната дебата и процесите за формирање мислења во едно демократско општество, со тоа што имаат улога на јавни или општествени чувари и со креирањето на споделени простори за размена на информации и идеи, и дискусии. Нивната улога на чувари, меѓу другото вклучува и информирање на јавноста за прашања од јавен интерес, коментирање, држење на јавните власти и други моќни сили во едно општество за одговорни, и откривање корупција и злоупотреба на моќ.

30. Со цел да се охрабрат новинарите и другите медиумски актери во нивното исполнување на задачите кои им се доделени во едно демократско општество, Европскиот суд за човекови права прифаќа дека нивното право на слобода на изразување треба да ужива широк обем на заштита. Таквата заштита вклучува спектар на слободи кои се од функционална релевантност за вршење на нивните активности: заштита на доверливи извори, заштита од пребарувања на работните места и приватните живеалишта и заплenuвање материјали, заштита во просецот на собирање вести и информации, и уредничка и презентерска независност.

31. Оперативните или функционално релевантните слободи кои ги уживаат новинари и други медиумски актери, кои опфаќаат собирање вести и информации, активности за нивно процесирање и споделување, се неопходни за нивното право на слобода на изразување да биде практично и ефективно, и офлајн и онлајн.

32. Членот 10 од Конвенцијата ги штити не само искажаните идеи и информации, туку и начинот на кој тие се пренесени. Ова укажува дека новинарите и другите медиумски актери имаат слобода да изберат своја техника или стил на известување за теми од јавен интерес, што пак вклучува можно прибегување кон степен на претерување, па дури и провоцирање. Дополнително на известувањето, други жанрови придонесуваат кон јавна дебата на различни начини и треба соодветно да бидат заштитени, како на пример сатирата, што е форма на уметничко изразување и социјално коментирање и, со своите интегрални карактеристики на претерување и искривување на реалноста, природно цели кон провоцирање и агитација.

Ефект на одвраќање

33. Ефект на одвраќање врз слободата на изразување се јавува кога мешањето со ова право предизвикува страв, води до самоцензура и на крајот до исцрпување на јавна дебата, што оди на штета на општеството како целина. Соодветно, државните власти треба да одбегнуваат преземање мерки или изрекување санкции кои имаат ефект на обесхрабрување учество во јавна дебата.

34. Легислативата и начинот на нејзина примена во пракса може да резултира со ефект на одвраќање врз слободата на изразување и јавната дебата. Мешањата кои се во форма на кривични санкции имаат поголем ефект на одвраќање од оние кои претставуваат граѓански санкции. Така, доминантната позиција на државни институции бара од властите да покажат воздржување во прибегувањето кон кривични постапки. Ефектот на одвраќање врз слободата на изразување може да се јави не само од било која форма на санкција, пропорционална или не, туку и од стравот од санкција, дури и во случај на евентуална ослободителна пресуда, земајќи ги предвид изгледите таквиот страв да обесхрабрува давање слични изјави во иднина.

35. Иако казнувањето е во принцип прашање за домашните судови, изрекувањето затворска казна за прекршок против печатот ќе биде компатибилно со слободата на изразување на новинарите

како што е загарантирана со членот 10 од Конвенцијата само во исклучителни околности, посебно каде други основни права се сериозно нарушени, како на пример, во случајот со говорот на омраза или поттикнувањето насилство.

36. Реална погрешна употреба, злоупотреба или закана за употреба на разни видови легислатива за спречување придонес кон јавна дебата, вклучително и закони за клевета, антитероризам, национална безбедност, јавен ред и мир, говор на омраза, богохулење и закони за толкување на историјата, може да се покажат како ефективни средства за заплашување и замолчување на новинари и други медиумски актери кои известуваат за теми од јавен интерес. Површната, вознемирувачка и злонамерна употреба на законот и правниот процес, заедно со високите правни трошоци за таквите тужби, може да стане средство за вршење притисок и малтретирање, посебно во контекст на повеќе тужби. Малтретирањето може да се покаже како прилично акутно кога се однесува на новинари и други медиумски актери кои немаат придобивки од истата правна заштита или финансиска и институционална поддршка како оние кои ги нудат големите медиумски организации. Во таа смисла, треба да се потсетиме дека во центарот на концептот на правично судење, во граѓански како и во кривични постапки, е дека на странката во судскиот процес не треба да се негира можноста да го презентира неговиот или нејзиниот случај ефективно пред судот, и дека тој или таа ужива еднаквост на оружјата со спротивставената страна. Затоа, од државите се бара да преземат соодветни мерки, кои може да вклучат институција како шема за правна помош, со цел да се осигура дека секоја од страните има разумна можност да го презентира неговиот или нејзиниот случај.

37. Ефектот на одвраќање исто така резултира и од произволна употреба на административни мерки како на примери шеми за регистрација и акредитација на новинари, блогери, интернет корисници, странски коресподенти, НВО-и, итн., и шеми за оданочување, со цел да се малтретираат новинари и други медиумски актери и да се отежне нивната можност за придонес кон јавна дебата. Дискриминаторското распределување на приходи од јавни медиуми или медиумски ограноци или од државно рекламирање може исто така да предизвика ефект на одвраќање на критички настроените уреднички политики на медиумите, посебно во помалите медиумски организации и несигурни економски клими.

38. Видео надзорот на новинари и други медиумски актери, и следење на нивните онлајн активности, може да ја загрози легитимната примена на слободата на изразување доколку се врши без потребните заштитни механизми. Тие може исто така да се закана по безбедноста на лицата кои се засегнати и да ја поткопаат заштитата на новинарските извори. Видео надзорот и следењето се олеснуваат со компромитирање на интегритетот на комуникациите и системите, на пример, кога давателите на услуги или производителите на хардвер и софтвер градат капацитети за видео надзор или таен пристап до нивните услуги или системи, или кога давателите на услуги се засегнати со државните практики за видео надзор. Со цел системите за таен видео надзор да се компатибилни со членот 8 од Конвенцијата, тие треба да содржат соодветни и ефективни заштитни механизми од злоупотреба, вклучително и независен надзор, бидејќи таквите системи креирани за заштита на националната безбедност повлекуваат ризик од поткопување па дури и уништување на демократијата на основа на нејзина одбрана.

39. Нападите или заплашувањето на новинари и други медиумски актери неизбежно имаат ефект на одвраќање врз слободата на изразување и овој ефект е сè попродорен кога распространетоста на нападите и заплашувањата е надополнета со култура на правно неказнување на сторителите. Таквата култура на правно неказнување е индикатор на ендемска злоупотреба на човековите права.

© 2020 Совет на Европа. Сите права се задржани. Правата на користење ги има Европската Унија под одредени услови. Ниту еден дел од публикацијата не смее да се преведува, репродуцира или пренесува, во кој било облик или со кое било средство, електронско (ЦД-ром, Интернет, итн.) или механичко, вклучително и фотокопирање, снимање или каков било систем за складирање или повлекување на податоци, без претходно писмено одобрение од Директоратот за комуникации (F-67075 Стразбург Цедекс или publishing@coe.int).

Советот на Европа е водечка организација за човекови права на континентот. Таа се состои од 47 земји-членки, од кои 28 се земји-членки на Европската Унија. Сите земји-членки на Советот на Европа се потписнички на Европската конвенција за човекови права, договор наменет да ги заштити човековите права, демократијата и владеењето на правото. Европскиот суд за човекови права врши надзор на спроведувањето на оваа Конвенција во земјите-членки.

www.coe.int

Земјите членки на Европската Унија одлучија да ги поврзат своите знаења, ресурси и судбини. Заедно тие изградија зона на стабилност, демократија и оддржлив развој, истовремено одржувајќи ја културната разновидност, толеранцијата и индивидуалните слободи. Европската Унија се залага за споделување на своите достигнувања и вредности со држави и народи надвор од нејзините граници.

www.europa.eu

Овој превод е изработен со средства од заедничката програма на Европската Унија и Советот на Европа. Туканаведените мислења нужно не го одразуваат официјалното гледиште на Европската Унија.

Превод кофинансиран од
Европската Унија

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE